

RÖPORTAJ

Gülenay BÖREKÇİ
gulenayb@gmail.com

Ahmet Büke'den Sosyal Ayrıntılar Ansiklopedisi: 'İnsan Kendine de İyi Gelir'

Bu hafta ne okusak?

'Baban yenildi belki ama umudunu yitirmedi'

Ahmet Büke'nin bir yıldır ilhamını biraz Reşad Ekrem Koçu'dan biraz da Yaşar Kemal'den alarak yazdığı ve genç işsizliği gibi ağır konulardan söz ettiği tefrika romanı nihayet tamamlandı. "İnsan Kendine de İyi Gelir", bir Ege kasabasında geçen zamansız bir hikâye

Çağdaş edebiyatımızın en sevilen öykü anlatıcılarından olan Ahmet Büke, ON8 Blog'daki "Sosyal Ayrıntılar Ansiklopedisi"nde bir yıl boyunca her hafta öykü yazdı. Sonunda da 12 yeni bölüm ve bir de final ekleyerek bu öyküleri "İnsan Kendine de İyi Gelir" adlı bir romana dönüştürdü. İlham kaynağı Yaşar Kemal ve Orhan Kemal'in bir zamanlar günlük gazetelerde yayınladıkları tefrika romanları. Bu büyük edebiyatçılar romanlarını parça parça, bölüm bölüm ilerletirler ve finale geldiklerinde dururlardı. Hikâyenin nasıl bittiğini öğrenmek isteyen okurlar, kitabın çıkmasını beklerdi. Tefrikacılık, edebiyatımıza iyi gelmişti. Öncelikle romancılığı geliştiren bir şeydi, çünkü tefrika yazarı her seferinde ustalığını en beklenmedik şekillerde kullanmak ve bin bir yazarlık hüneri sergileyerek okurun bir sonraki bölümü merak etmesini sağlamak zorundaydı. Ayrıca bu tefrikalar ilk best seller'larımızı yaratmış, yayıncılığımızın en parlak günlerini yaşamasını sağlamıştı. Ahmet Büke'yle bulduğumuzda, bunları konuştuk...

■ **Hayatımızın ayrıntılarını bir yıl boyunca kurmaca üzerinden tefrika ettin. Tefrika bizde eski bir gelenek aslında...**

Evet, ben Yaşar Kemal'in "Hüyükteki Nar Ağacı" romanını çocukken böyle okumuştum. Gazetede her çıkan bölümü kesip saklıyordum ama son bölüm yayınlanmamıştı. Onun için kitap olarak çıkmasını beklemek gerekiyordu. Orhan Kemal'in de birçok kitabı bu şekilde yayınlanmıştı. Türkiye'nin çatışmalı dönemlerine kadar devam etti bu. Sonra tabii biz büyüdük, insanların gündemi farklılaştı ve tefrikaların sonu geldi.

Bizde yayıncılığın yükselişi tefrikalarla gerçekleştiği için önemli bu tefrikalar. İnsanlardaki okuma alışkanlığını çok geliştirmişler. Ben, Manisa'nın Gördes İlçesi'nde büyüdüm. Ne kitapçı vardı ne okuyacak kitap bulunurdu. Yeni bir roman tefrika edilmeye başladı mı babamdan başlayarak sırayla okurduk. Babaannem Cumhuriyet'ten önce doğmuştu ve okuma yazmayı akşam mektebinde öğrenmişti. Tefrikaları kesip yastığının altına koyardı, gece uyumadan önce okumak için. O günkü bölümü okuduktan sonra akşamları üzerine konuşurduk, bir sonraki bölümde ne olacak diye...

■ **Bugün televizyon dizilerini konuştuğumuz gibi... Tefrikana "Sosyal Ayrıntılar Ansiklopedisi" adını vermişsin, niçin?**

Çocukluğumla alakalı bir şey bu... Kitap bulamayınca evde bulduğum her şeyi okurdum. Dede-min Hayat Ansiklopedisi ciltlerini de çok severdim ve anlattıklarını anlamasam bile resimlerine, fotoğraflarına bakardım. Tefrikanın her bölümünde mahalle hayatının başka bir ayrıntısını anlatma fikri oradan geldi. Bölüm bölüm ilerlesin ve hepsi sonunda bir bütün oluştursun istedim. Reşad Ekrem Koçu'dan ve severek okuduğum meşhur İstanbul Ansiklopedisi'nden de epeyce ilham aldım.

■ **Fakat senin hikâyelerin bir romanın parçaları. Geçmiş anlatıyor gibi görünseler de bugünden izler taşıyorlar...**

Yazmayı sürdürdükçe hikâyelerin ana iskeleti ortaya çıktı. Hayatta dün de bugün de değişmeyen, değişmeyecek şeyler vardır. İşsiz olan karakterimin hayata tutunma çabası mesela, zamansız bir durum. Bazen yiyecek parası bile olmuyor ama tam umidi kesecekken, kapı çalınıyor ve biri geliyor. Dedesi ölmeden önce yiyecek siparişi vermiş

meğer. Bazen de epeyce gerçeküstü şeyler oluyor. Kapıyı çalan adamın işi, açlıktan ölmek üzere olan insanların evine gidip onlara yiyecek hazırlamış mesela. Önce kartvizitini gösteriyor, sonra mutfağa gidip konserveleri açıyor, tarhanaları pişiriyor. Çizgi romanlarda olur böyle şeyler, hiç beklemediği anda kahramanın imdadına bir süvari yetişir ve tüm sorunlar çözülür ya, onun gibi.

■ **Bu gerçeküstü kurtarıcılara rağmen gerçekçi bir roman yazmışsın. Bizim toplumun işsizlik gibi bir meselesi var, onu görmezden gelmemişsin mesela...**

Hayatta kalmak, yarınımızı kurtarmak hepimizin temel meselesi; genç işsizliği çok yaygın... Mahalle hayatı var romanımda ama eskisiyle aynı değil, dayanışma ruhu kalmadı pek. Öte yandan umudu kesmemek, vazgeçmemek gerek, son anda da olsa bir çıkış yolu, bir hal çaresi bulunuyor. Kulağa klişe gelebilir ama ben bu mesajı önemli buluyorum.

■ **Vazgeçmeyen biri misin?**

2 yaşındaki kızım olmasa, vazgeçebilirdim. Bu romanı benden ona bir şey kalsın diye yazdım zaten. "Baban yenildi belki ama umudunu yitirmedi, sen ondan da güçlü ol ve zor durumlarda hep bir çıkış yolu bulunacağını bil, pes etme, vazgeçme" demek için.

■ **Hayatta her zaman bir çıkış yolu bulunacağına inanıyor musun gerçekten?**

Bende babamın karamsarlığı, annemin iyimserliği var. Babam okumuş yazmış ama karamsar biriydi. Annemse okumamıştı ama hayata inancı kuvvetliydi. "Kara gün kararır kalmaz" derdi hep.

■ **Hangisi haklıydı?**

Babam erken yaşta öldü, annemse hayatta. Bizim ailenin bütün erkekleri erken öldü, hepsi de karamsar insanlardı. (gülüyor) Galiba bizde hep en son kadınlar öldü. Şimdi düşünüyorum da iyi ki kızım olmuş, oğlum olsa üzülürdüm.

